

Aktivity
Nákupný košík a Môj akčný plán
programu
Základy podnikania

Program ekonomickej výučby
žiakov základných škôl

Junior Achievement Slovensko je vzdelávacia organizácia, ktorá už viac ako 25 rokov pomáha učiteľom rozvíjať u žiakov základných a stredných škôl podnikavosť, ekonomické myslenie a finančnú gramotnosť.

Budujeme silné partnerstvá s podnikateľským prostredím, podporujeme talent, kreativitu a inovácie. V súčasnosti poskytujeme 7 vzdelávacích programov pre základné a stredné školy, ktoré sú realizované kontinuálne počas školského roka. Školy majú tiež možnosť zapojiť sa do rôznych projektov, ktoré rozvíjajú u žiakov širokú škálu zručností a poskytujú im reálnu skúsenosť a praktický pohľad na rôzne témy.

Vzdelávací program **Základy podnikania** je určený pre žiakov **5. a 6. ročníka základných škôl**. Jeho cieľom je poskytnúť žiakom praktické informácie o organizácii a fungovaní podniku v systéme slobodného podnikania. Päť hlavných tém je prezentovaných žiakom počas piatich deväťdesiat minútových stretnutí dobrovoľnými konzultantmi z podnikateľskej sféry, ktorí program učia a zároveň poskytujú kontakt medzi ekonomickou teóriou a praktickým svetom ekonomiky a obchodu.

Viac informácií o organizácii JA Slovensko a programe nájdete na webovej stránke
www.jaslovensko.sk
www.jaslovensko.sk/zaklady-podnikania

Text tejto publikácie alebo jej akejkoľvek časti nesmie byť elektronicky či mechanicky žiadnym spôsobom a za žiadnym účelom reprodukováný alebo prenášaný. Vrátane fotokopírovania, nahrávania; či vkladania informácií, ktoré akýmkoľvek spôsobom menia obsah alebo formu publikácie. Základy podnikania sú výhradne určené na používanie v kurzoch vedených v registrovaných triedach programu alebo s povolením vydavateľa.

Slovenský preklad: Katarína Lanáková
Úprava textov, korekcia: Erika Holicová, Róbert Borbély
Odborná spolupráca: Grétko Balátová, Milan Frano

Všetky práva vyhradené | © JA Slovensko, n. o.
www.jaslovensko.sk | jaslovensko@jaslovensko.sk

25 minút

AKTIVITA – NÁKUPNÝ KOŠÍK

Že to vôbec nie je jednoduché, môžeme vyskúšať prostredníctvom aktivity Nákupný košík. Tá okrem iného slúži aj na získanie prehľadu o cenách základných potravín, vedie žiakov k šetreniu potravinami aj peniazmi a uvedomovaniu si ich hodnoty.

Pri plánovaní tejto aktivity, by ste si aj vy mali overiť aktuálne ceny potravín, ktoré sú uvedené v koláži pre žiakov (v prílohe, ich ceny aktualizujeme vždy s novým vydaním materiálov). Potrebovať budete kópie obrázkov (podľa počtu tímov) rôznych druhov potravín, tabuľku s množstvami a cenami potravín a tabuľku, kde budete zapisovať výsledky. Všetko nájdete v prílohe na konci lekcie. Počas tejto aktivity budú žiaci vyberať potraviny a ich množstvá, aby navrhli večeru pre štvorčlennú rodinu. Z potravín, ktoré majú k dispozícii, môžu navrhnúť varený alebo suchý variant večere.

Triedu rozdeľte do tímov, podľa uváženia. Každý tím dostane kópiu obrázkov potravín a tabuľky číslo 1 a 2. Pre žiakov sú určené tabuľky v prílohe. Tabuľka s cenami (uvedená nižšie) je pre vašu potrebu. Nájdete ju aj v PPT prezentácii.

Úloha 1

Do príslušného stĺpca v tabuľke č. 1 vpište svoj odhad cien za jednotlivé potraviny. Do druhého stĺpca doplňte skutočnú cenu jednotlivých potravín. Spolu s konzultantom porovnajte, ktorý tím bol najbližšie k realite.

Poznámka pre konzultanta: pri tejto úlohe môžete využiť PPT prezentáciu.

Úloha 2

Z potravín uvedených v tabuľke zostavte večeru pre štvorčlennú rodinu. Pre prehľadnejšie plánovanie si k vybraným potravinám zapíšte ich potrebné množstvo – druhý stĺpec tabuľky č. 2. Potom použite tretí stĺpec, kde zapíšete ceny za jednotlivé množstvá vybraných potravín.

Žiakom pripomeňte, že počas tejto aktivity nebudeme počítať s nákladmi na vodu, elektrinu/plyn a napríklad koreniny. K tomuto je potrebné sa vrátiť na záver a spomenúť, že aj tieto náklady vstupujú do varenia a musíme za ne platiť.

Možno sa vás žiaci budú pýtať, čo v takom prípade, ak chcú použiť syr, ale nie 1 kg, ale napríklad iba 200 g. Vysvetlite im, že v takom prípade uvedú cenu len pre použité množstvo. Možno im budete musieť s výpočtom trochu pomôcť. O tejto možnosti im vopred nehovorte, počkajte, či si to vôbec uvedomia. Ak nie, pri vyhodnotení im to vysvetlite. Keď sú všetky skupiny hotové, zisťujeme, koľko ktorý tím minul. Všetky výsledky zapisujte pre lepšiu názornosť na tabuľku.

Tabuľka č. 1 (pre konzultanta) – Nákupný košík

Potravina	Množstvo	Odhadovaná cena	Skutočná cena
maslo	250 g		2,40 €
džem	250 g		2,00 €
paprika	1 kg		2,70 €
čaj	1 balenie (20 vreciek)		2,00 €
mlieko	1 liter		0,90 €
džús	1 liter		1,60 €
zemiaky	1 kg		1,00 €
kyslá smotana	250 g		0,90 €
citróny	1 kg		2,00 €
ryža	1 kg		1,20 €
kuracie prsia	1 kg		7,00 €
jablká	1 kg		1,20 €
štrúdlové cesto	1 kg		1,90 €
chlieb	1 kg		1,00 €
paradajky	1 kg		2,50 €
slnečnicový olej	1 liter		1,30 €
instantná káva	200 g		8,00 €
tvaroh	250 g		1,30 €
tvrdý syr	1 kg		5,50 €
bravčová šunka	1 kg		7,50 €

*ceny aktuálne k 31. 1. 2020

Záverečná diskusia má viesť k tomu, aby sme zistili, či majú žiaci prehľad o cenách potravín. Tiež hovoríme o tom, koľko asi dostávajú vreckové a čo si zaň kúpia. Napr. im mohlo vyjsť, že večera pre 4-člennú rodinu stála 8 €, ale dieťa si za 10 € svojho vreckového kúpi niečo iba pre seba, častokrát sladkosti a pod. To síce môže, je to jeho vreckové a nik mu nekáže nakrmiť celú rodinu, ale mali by si uvedomiť skutočnú hodnotu peňazí a čo všetko sa dá/nedá za rovnakú cenu obstarat' alebo by mohli uvažovať nad tým, ako si zopár eur odložiť. Je dobré sa naučiť hospodáriť aj s malým množstvom peňazí a snažiť sa aj usporiť. Našetrené peniaze nám pomôžu splniť si želania, alebo urobiť radosť darčekom svojim blízkym.

Ako rozumieť peniazom a mať ich pod kontrolou, o tom je práve táto časť.

PRÍLOHY K AKTIVITE – NÁKUPNÝ KOŠÍK

Tabuľka číslo 1 – nákupný košík

Potravina	Množstvo	Odhadovaná cena	Skutočná cena
maslo	250 g		
džem	250 g		
paprika	1 kg		
čaj	1 balenie (20 vreciek)		
mlieko	1 liter		
džús	1 liter		
zemiaky	1 kg		
kyslá smotana	250 g		
citróny	1 kg		
ryža	1 kg		
kuracie prsia	1 kg		
jablká	1 kg		
štrúdlové cesto	1 kg		
chlieb	1 kg		
paradajky	1 kg		
slnečnicový olej	1 liter		
instantná káva	200 g		
tvaroh	250 g		
tvrdý syr	1 kg		
bravčová šunka	1 kg		

Tabuľka číslo 2 – Nákupný košík

Potravina	Potrebné množstvo	Cena
maslo		
džem		
paprika		
čaj		
mlieko		
džús		
zemiaky		
kyslá smotana		
citróny		
ryža		
kuracie prsia		
jablká		
štrúdlové cesto		
chlieb		
paradajky		
slnečnicový olej		
instantná káva		
tvaroh		
tvrdý syr		
bravčová šunka		

*ceny aktuálne k 31. 1. 2020

250 g maslo

250 g džem

1 kg paprika

20 vrecúšok čaju

1 l mlieko

1l džús

1 kg zemiaky

250 g pochútková smotana

1 kg citróny

1 kg ryža

1 kg morčacie prsia

1 kg jablká

1 ks štrúdlové cesto

1 kg chlieb

1 kg paradajky

1l slnečnicový olej

1 ks instantná káva

1 ks tvaroh

1 kg tvrdý syr

1 kg bravčová šunka

NIEČO NAVYŠE - Akčný plán

Aktivita má za cieľ naučiť žiakov plánovať. Vytvoriť si vlastný akčný plán pre dosiahnutie vysnívaného cieľa.

Na úvod

V živote nemôžeme mať všetko, čo chceme, lebo svet je limitovaný. Podobne je to aj s peniazmi.

Ak chceme vedieť, čo si kedy môžeme za peniaze kúpiť, je potrebné mať o nich dobrý prehľad. Teda presne vedieť, koľko peňazí zarobíme, koľko potrebujeme na zaplatenie všetkého potrebného, koľko môžeme odložiť alebo aj darovať. Takéto plánovanie sa volá rozpočet. Ten nám dáva informáciu o príjmoch a výdavkoch v danom čase. Pre potreby plánovania si niekto môže robiť denný, týždenný, mesačný alebo aj ročný rozpočet. Najčastejším dôvodom, prečo si niekto robí osobný finančný plán, je nejaký cieľ, napríklad kúpa nového počítača, auta, bytu. Niečo kúpiť a uspokojiť tak svoju potrebu máš ty ako jednotlivec, ale svoje potreby majú aj rodiny, podniky, organizácie, obce, mestá i štát. Vieme už, že finančný plán môže byť krátkodobý, strednodobý, alebo dlhodobý, podľa finančnej náročnosti cieľa.

Ako si zostaviť svoj akčný plán?

V prvom rade je potrebné definovať svoj cieľ – čiže, čo by sme chceli dosiahnuť.

Ďalej zaznačiť všetky kroky, ktoré smerujú k dosiahnutiu vytúženého cieľa – krok za krokom.

Úloha pre žiakov

Podľa úrovne žiakov v skupine si vyberte aktivitu A alebo B.

Aktivita A – Môj akčný plán

Skopírujte tabuľku z vedľajšej strany pre každého žiaka a vysvetlite im, ako ju vyplniť. Skúste sa so žiakmi venovať krátkodobým alebo strednodobým plánom, vzhľadom na ich vek a záujmy.

Aktivita B – Ideme za svojím cieľom

Pomôcky: veľký papier (A3 alebo A2) a farebné perá (pastelky, fixky)

Počet účastníkov: rozdeľte žiakov do skupín po 4 – 6 členov

Priebeh:

Každá skupina na veľký papier nakreslí svoje ciele, ktoré si chce v živote splniť. Ciele znázorní domom (domami) na kopci. Ku každému domu povedie kľukatá cesta, na ktorej budú znázornené zastávky. Každá zastávka predstavuje jeden z krokov, ktoré pre dosiahnutie cieľa treba urobiť (vytrvalosť, štúdium, tvorivosť, nadanie, zamestnanie, nadobudnutie niečoho a pod.). K jednému domu môže viesť aj viac ciest, jedna cesta môže viesť aj k viacerým domom.

Následne skupina symbolom eura označí zastávky, ktoré súvisia s financiami, nedajú sa bez nich uskutočniť, prípadne môžu významne pomôcť. Na záver žiaci prezentujú svoje plagáty, diskutujú o svojich cieľoch, o tom, čo treba pre ich naplnenie urobiť a o význame peňazí v živote človeka. Je potrebné zdôrazniť prepojenie cieľov na hodnoty človeka, potrebu plánovania, osobného pričinenia a primeranosti cieľov finančným možnostiam. Je možné poukázať aj na možnosti zabezpečenia finančných prostriedkov potrebných na naplnenie cieľov.

Môj akčný plán

Definícia cieľa	
Termín dosiahnutia	

sem nalep obrázok svojho cieľa

Akčný plán

Dosiahnuté dňa	
----------------	--

Sem nalep obrázok svojho dosiahnutého cieľa